



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Štěpána Výborného a soudců Karly Cháberové a Martina Bobáka ve věci

žalobkyně: **M. T. P.**

zastoupená advokátem Mgr. Ondřejem Fialou
sídlem Václavské náměstí 808/66, Praha 1

proti
žalované: **Univerzita Karlova, IČ: 00216208**
sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí rektora žalované ze dne 21. 9. 2021, č. j. POP/UKRUK/5/163820/2021-3,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí rektora žalované („dále též „Rektor“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Rektora ze dne 10. 5. 2021, č. j. POP/UKRUK/5/163820/2021-1, kterým byl žalobkyni stanoven poplatek spojený se studiem (za delší studium) ve výši 29 000 Kč. Napadeným rozhodnutím žalovaná dále rozhodla, že poplatek spojený se studiem se nepromíjí.
2. Z obsahu správního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti.
3. Žalobkyně byla studentkou žalované, dne 1. 9. 2014 se zapsala ke studiu na Právnické fakultě Univerzity Karlovy.
4. Děkan Právnické fakulty Univerzity Karlovy ukončil žalobkyni studium rozhodnutím ze dne 24. 2. 2021, č. j. UKPF/68375/2021, pro nesplnění požadavků vyplývajících ze studijního programu podle studijního a zkušebního řádu, konkrétně pro nevykonání třetí části státní závěrečné zkoušky. Proti tomuto rozhodnutí brojila žalobkyně odvoláním. Pro porušení procesních předpisů Rektor rozhodnutím ze dne 30. 6. 2021, č. j. UKRUK/233849/2021-2, rozhodnutí o ukončení studia zrušil a věc vrátil děkanovi Právnické fakulty k novému pojednání.
5. Žalobkyni byl shora označeným prvostupňovým rozhodnutím stanoven poplatek spojený se studiem za započatých šest měsíců studia od 8. 4. 2021 do 8. 10. 2021.
6. V prvostupňovém rozhodnutí Rektor uvedl, že do celkové doby studia se v případě žalobkyně započítala doba studia rozhodného studijního programu ve smyslu zákona o vysokých školách. Dále byla započtena doba předchozích studií, která byla ukončena jinak než řádně, konkrétně doba od 1. 10. 2012 do 30. 9. 2014. K překročení standardní doby studia došlo v případě žalobkyně již 3. 10. 2018. Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla studentkou ke dni vzniku poplatkové povinnosti, tj. 8. 4. 2021, započala tohoto dne doba dalších šesti měsíců, na které se stanoví poplatek spojený se studiem (v případě žalobkyně se jedná o šestou poplatkovou povinnost).
7. Odvolání žalobkyně proti prvostupňovému rozhodnutí Rektor nyní napadeným rozhodnutím zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.
8. V odůvodnění uvedl, že do dne vydání rozhodnutí byla žalobkyně stále studentkou s účinky, které předpokládá zákon o vysokých školách, a byly tak naplněny podmínky pro vyměření poplatku za delší studium podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách. Stačí, aby student studoval byť jediný den období, na něž byl poplatek stanoven, a vznikne mu povinnost zaplatit poplatek v plné výši. Poplatek spojený se studiem neplní funkci školného. Žalobkyně podala proti rozhodnutí o ukončení studia odvolání, čímž si mohla být vědoma skutečnosti, že si tím studium prodlouží.
9. K žádosti o prominutí předmětného poplatku Rektor uvedl, že nemohl zohlednit námitku ohledně probíhajícího řízení o ukončení studia rozhodného studijního programu na Právnické fakultě. Dne 8. 4. 2021 byla žalobkyně stále studentkou s účinky, které předpokládá zákon o vysokých školách. Pro stanovení poplatku spojeného se studiem je rozhodující, zda student studuje (je studentem dle zákona o vysokých školách), nikoli skutečnost, zdali se student, jemuž je poplatek vyměřen, účastní přednášek, seminářů či jinak je ve svém studiu aktivní a vyžaduje po škole určitá „protiplnění“. Probíhající řízení o ukončení žalobčina studia není důvodem pro poskytnutí úlevy na předmětném poplatku. Navíc Rektor neshledal v průběhu řízení o ukončení studia ke dni vzniku poplatkové Shodu s prvopisem potvrzuje X.

povinnosti žádné průtahy, které by mohly vést k rozhodnutí o snížení či prominutí předmětného poplatku.

10. Rektor dále konstatoval, že poplatková povinnost vznikla žalobkyni ke dni 8. 4. 2021 a dítě se žalobkyni narodí až v prosinci 2021, tedy osm měsíců po dni vzniku poplatkové povinnosti. Proto nemohl být poplatek prominut z důvodu vymezeného v čl. 3 opatření rektora č. 25/2019. Tato pomoc je nastavena tak, že je poskytována v případě narození dítěte v období 9 měsíců přede dnem vzniku poplatkové povinnosti. Rektor se proto dále zabýval tím, zda skutečnost spočívající v těhotenství žalobkyně a řízení o ukončení studia může být posouzena jako jiný důvod hodný zvláštního zřetele dle čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy (dále jen „Statut“). Dospěl však k závěru, že v posuzované věci není tento pojem naplněn.

II. Obsah žaloby

11. Žalobkyně předně namítá, že se Rektor coby odvolací správní orgán nedostatečně a nesprávně vypořádal s odvolacími námitkami.
12. Žalobkyně tvrdí, že při vydání žalobou napadeného a prvostupňového rozhodnutí byly správním orgánem porušeny základní zásady činnosti správních orgánů vyplývající z § 2 až 8 správního řádu. Správní orgán porušily též § 50 odst. 3, větu druhou správního řádu. Správní orgány se při svém rozhodování zaměřily toliko na okolnosti svědčící v neprospěch žalobkyně.
13. Žalobkyně tvrdí, že ji Rektor v prvostupňovém řízení ani v rámci odvolacího řízení neseznámil s podklady před vydáním rozhodnutí ve smyslu § 36 odst. 3 správního řádu. Žalobkyně neměla možnost se k těmto podkladům vyjádřit.
14. Žalobkyně dále uvádí, že již od 22. 1. 2021, kdy vykonala poslední pokus státní závěrečné zkoušky, fakticky nestudovala. V mezidobí od 22. 1. 2021 až do 4. 10. 2021 probíhalo studium žalobkyně na Právnické fakultě toliko formálně z důvodu probíhajícího správního řízení o ukončení studia, jehož délka byla zaviněna jednak nezákonným rozhodnutím prvostupňového správního orgánu o ukončení studia a následně nesprávným úředním postupem odvolacího správního orgánu spočívajícím v jeho nečinnosti při vyřizování odvolání. Napadené rozhodnutí tak žalobkyni stanovuje poplatek za dobu, po kterou vinou správních orgánů činných v řízení o ukončení studia nebylo včas pravomocně rozhodnuto. Žalobkyně odmítá, že si musela být vědoma toho, že podáním odvolání proti rozhodnutí o ukončení studia si studium prodlouží. Žalobkyně podotýká, že žádala o přerušení studia, avšak tomuto nebylo vyhověno z důvodu, že studium nelze přerušit v době, kdy je se studentem vedeno řízení o ukončení studia.
15. Žalobkyně míní, že Rektor měl vyhovět její žádosti o prominutí poplatku. Individuální okolnosti případu ve svém souhrnu jednoznačně naplňovaly hypotézu § 58 odst. 7 věty druhé zákona o vysokých školách ve spojení s čl. 3 odst. 5 Přílohy č. 2 Statutu. Žalobkyně byla v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí gravidní, přičemž tuto skutečnost (spolu s vedením řízení o ukončení studia) lze považovat za jiný důvod hodný zvláštního zřetele. Neprominutí poplatku navíc Rektor nedostatečně odůvodnil.
16. Žalobkyně závěrem namítá, že v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí již nebyla ani formálně studentkou vysoké školy, neboť rozhodnutí o ukončení studia nabylo právní moci dne 4. 10. 2021, přičemž napadené rozhodnutí bylo vydáno až dne 6. 10. 2021.

III. Vyjádření žalované

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

17. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvádí, že výše poplatku spojeného se studiem i období, na něž byl poplatek spojený se studiem stanoven, byly stanoveny v dané věci správně.
18. K námitce porušení § 36 odst. 3 správního řádu, žalovaná konstatuje, že Rektor při rozhodování ve věci vyměření poplatku není povinen před vydáním rozhodnutí ve věci vyrozumět studenta o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a právo nahlížet do spisu náleží studentům až po oznámení rozhodnutí.
19. Žalovaná zdůrazňuje, že stačí, aby student studoval byť jediný den období, na něž byl poplatek stanoven, a vznikne mu povinnost zaplatit poplatek v plné výši. U žalobkyně byly podmínky dané zákonem pro stanovení poplatku naplněny. Žalovaná nesouhlasí s tvrzeními žalobkyně o nečinnosti odvolacího správního orgánu při vyřizování odvolání ve věci ukončení studia.
20. Žalovaná konstatuje, že se Rektor v napadeném rozhodnutí podrobně zabýval důvody, kterými žalobkyně odůvodnila svou žádost o prominutí vyměřeného poplatku. Na napadené rozhodnutí odkazuje.

IV. Replika žalobkyně

21. Žalobkyně v replice na vyjádření žalované setrvala na své předchozí argumentaci.
22. Žalobkyně uvádí, že jen těžko lze v případě předmětného období uvažovat o plnění regulační funkce poplatku jakožto postihu za neefektivní a společnost zatěžující studium, neboť žalobkyně již od 22. 1. 2021 na vysoké škole nestudovala. Pouze bylo vedeno řízení o ukončení jejího studia, které nebylo vinou správních orgánů ukončeno v zákonem stanovené lhůtě.
23. Žalobkyně míní, že pokud by správní orgán I. stupně ve věci ukončení studia vydal již napoprvé zákonné a bezvadné rozhodnutí, bylo by o ukončení studia pravomocně rozhodnuto dříve.
24. Žalobkyně míní, že žalovaná ve svém vyjádření pominula, že se dostatečně nezabývala individuálními skutkovými okolnostmi daného případu, které odůvodňovaly prominutí poplatku.

V. Argumentace při jednání dne 20. 4. 2022

25. Žalobkyně při jednání setrvala na vyřčených námitkách, na něž odkázala.
26. Žalovaná při jednání zopakovala svou argumentaci. Potvrdila, že vedení řízení o ukončení studia dle jejího názoru nemá význam pro vyměření poplatku za delší studium.

VI. Rozsudek městského soudu ze dne 10. 2. 2021 a zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu

27. Rozsudkem ze dne 20. 4. 2022, č. j. 14 A 227/2021 – 48, Městský soud v Praze žalobě vyhověl. Soud dospěl k závěru, že žalovaná není oprávněna stanovit poplatek za delší studium, pokud k rozhodnému dni je se „studentem“ pouze vedeno řízení o ukončení jeho studia, respektive pokud je toto řízení pouze ve fázi odvolacího řízení.
28. Rozsudkem ze dne 16. 2. 2023, č. j. 9 As 72/2022 – 33, Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Kasační soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2022, č. j. 10 As 79/2021 – 42, dle něhož je studium na vysoké škole ukončeno ke dni právní moci rozhodnutí o ukončení studia. Za den ukončení studia je tak třeba i pro účely stanovení poplatku za delší studium pokládat Shodu s prvopisem potvrzuje X.

až den právní moci rozhodnutí o ukončení studia. Naopak skutečnost, zda byl student v rozhodné době studentem i materiálně, je irelevantní. Žalovaná proto byla žalobkyni oprávněna stanovit poplatek za delší studium. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že řízení o ukončení studia žalobkyně bylo zahájeno již před stanovením poplatkové povinnosti.

VII. Argumentace při jednání dne 29. 3. 2023

29. Žalobkyně při druhém jednání především namítla, že Rektor uložený poplatek neprominul či nesnížil jeho výši.
30. Žalovaná setrvala na své předchozí argumentaci.

VIII. Posouzení žaloby Městským soudem v Praze

31. Soud dle § 75 s. ř. s. přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, v rozsahu žalobou tvrzených bodů nezákonnosti, kterými je vázán, podle skutkového a právního stavu ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
32. Žalobkyně předně namítá, že se Rektor coby odvolací správní orgán nedostatečně vypořádal s odvolacími námitkami.
33. Rozhodnutí správního orgánu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, jestliže není zřejmé, které skutečnosti vzal správní orgán za podklad svého rozhodnutí, proč považuje námitky účastníka za liché, mylné nebo vyvrácené, proč považuje skutečnosti předesírané účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené, podle které právní normy rozhodl či jakými úvahami se řídil při hodnocení důkazů (viz již rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 2. 1993, č. j. 6 A 48/92-23).
34. Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je však vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů přitom musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, sp. zn. 7 Afs 212/2006). Na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů nelze klást nepřiměřeně vysoké požadavky. Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se například správní orgán podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, sp. zn. 1 Afs 92/2012, bod 28).
35. Soud při vědomí výše uvedených východisek dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti netrpí. Soud především podotýká, že žalobkyně v dotčeném žalobním bodě neupřesňuje, jaké konkrétní odvolací námitky Rektor pominul vypořádat. Již proto soud nemohl uvedenou námitku shledat důvodnou, neboť zůstala ve značně obecné rovině. Soud proto rovněž pouze obecně uvádí, že Rektor zohlednil veškeré odvolací námitky a na tyto reagoval v žalobou napadeném rozhodnutí. Pokud žalobkyně v dalších částech žaloby poukazuje na nedostatky odůvodnění v části týkající se posouzení žádosti žalobkyně o prominutí poplatku, tak soud uznává, že v této části je napadené rozhodnutí poměrně obecné. Nic to však nemění na skutečnosti, že Rektor alespoň Shodu s prvopisem potvrzuje X.

v základu posoudil individuální okolnosti dané věci a dospěl k závěru, že zde nejsou dány jiné důvody hodné zvláštního zřetele pro prominutí poplatku (viz s. 8 napadeného rozhodnutí). Za toto individuální posouzení lze považovat též poukaz Rektora na jiné případy, v nichž stanovený poplatek promíjí, pokud zároveň tyto případy odlišil od situace žalobkyně. Nesouhlas žalobkyně s vyřčenými závěry nelze zaměňovat s nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí (k jeho zákonnosti viz dále).

36. Žalobkyně dále obecně namítá porušení § 68 odst. 3 a § 50 odst. 3 správního řádu a základních zásad činnosti správních orgánů vyplývajících z § 2 až 8 správního řádu. K tomu soud uvádí, že na tyto obecné námitky nemůže konkrétně reagovat. Podle setrvalé judikatury správních soudů jsou jak správní orgány, tak soudy povinny vypořádat se s konkrétními námitkami, tj. s námitkami konkrétního porušení právních předpisů či konkrétních důvodů nesprávného zjištění skutkového stavu (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 As 13/2007 – 100, nebo ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Azs 18/2004 – 37). Když však sám žalobce ponechá své žalobní námitky v obecné rovině, soud se s nimi může vypořádat právě v míře odpovídající její obecnosti (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78). Soud nemusí hledat způsob pro alternativní a originální vyjádření závěrů, které již přesvědčivě vyslovily správní orgány (podobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2014, č. j. 6 As 54/2013 – 128).
37. Soud proto pouze uvádí, že obecné námitky žalobkyně o porušení citovaných ustanovení správního řádu a zásad správního řízení neshledal jako opodstatněné. Ke zneužití pravomoci správních orgánů nedošlo (§ 2 odst. 2 správního řádu). Skutkový stav byl zjištěn řádně (§ 3 správního řádu), neboť správní orgány podklady pro rozhodnutí řádně označily, aby bylo jasno, z čeho ve svých závěrech vycházely. Důkazy byly hodnoceny každý zvlášť i v souvislostech, k porušení zásady volného hodnocení důkazů nedošlo. Ke zjištění stavu věci byly použity všechny dostupné důkazní prostředky a nebylo zjištěno, že by použité důkazní prostředky byly získány v rozporu s právními předpisy. A ani jiné vady správního řízení nelze v dané věci seznat.
38. Jestliže žalobkyně tvrdí, že se správní orgány při svém rozhodování zaměřily toliko na okolnosti svědčící v neprospěch žalobkyně, tak uvedené soud z napadeného rozhodnutí neseznal. Rektor nepominul skutečnosti, které dle žalobkyně svědčí v její prospěch, tj. vedení řízení o ukončení jejího studia a její těhotenství, nevyhodnotil je však ve prospěch žalobkyně. Nesouhlas žalobkyně s hodnocením individuálních okolností nelze zaměňovat s jejich opominutím.
39. K tvrzenému porušení § 36 odst. 3 správního řádu soudu uvádí, že z uvedeného ustanovení vyplývá, že povinnost správního orgánu seznámit účastníka řízení s podklady pro vydání rozhodnutí platí tehdy, nestanoví-li zákon jinak. V daném případě bylo řízení vedeno dle zákona o vysokých školách, který v § 68 odst. 2 stanoví, že „v řízení ve věcech podle odst. 1 písm. a) – f) není vysoká škola povinna před vydáním rozhodnutí ve věci vyrozumět studenta o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.“
40. Mezi věci, u nichž není dána povinnost vysoké školy vyrozumět účastníka řízení (studenta) o možnosti vyjádřit se k podkladům, je i vyměření poplatku spojeného se studiem podle § 58 odst. 3 a 4 zákona o vysokých školách (viz § 68 odst. 1 písm. f) citovaného zákona). Vysoká škola tak není v případě rozhodování o poplatcích souvisejících se studiem povinna před vydáním rozhodnutí vyrozumět studenta o možnosti vyjádřit se k podkladům.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

41. Navíc soud podotýká, že ne každé porušení § 36 odst. 3 části věty před středníkem správního řádu musí vyústit v závěr o nutnosti zrušit žalobou napadené rozhodnutí správního orgánu. Z již ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že porušení § 36 odst. 3 věty před středníkem správního řádu sice představuje vadu správního řízení, pro úspěšnost žaloby je však třeba zkoumat, zda v důsledku toho mohl být účastník řízení zkrácen na svých hmotných právech. V dané věci přitom dle soudu žalobkyně byla seznámena se všemi skutečnostmi, ze kterých Rektor při svém rozhodování vycházel, resp. ani v žalobě žalobkyně netvrdí konkrétní skutečnosti, které jí nebyly před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí známy. Dle soudu se veškeré podklady, které jsou obsahem správního spisu, dostaly do dispozice žalobkyně. I proto nemohla být tato její námitka úspěšná.
42. K námitce stanovení poplatku přesto, že k rozhodnému dni již bylo se žalobkyní zahájeno řízení o ukončení studia, soud v podrobnostech odkazuje na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu, které překonaly předchozí argumentaci zdejšího soudu (viz bod 12 – 26 rozsudku Nejvyššího správního soudu). Zdejší soud pouze shrnuje, že studium žalobkyně bylo ukončeno dnem právní moci rozhodnutí o ukončení studia, tedy teprve dne 4. 10. 2021. Do tohoto dne bylo nutné žalobkyni považovat za studentku žalované, neboť dle § 61 zákona o vysokých školách žalobkyně přestala být studentkou až dnem ukončení studia dle § 56 odst. 1 písm. b) tohoto zákona. V takovém případě byla žalovaná dle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách oprávněna stanovit poplatek za delší studium žalobkyni jako své studentce ke dni 8. 4. 2021, která v magisterském programu studovala déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že řízení o ukončení studia žalobkyně bylo zahájeno již před stanovením poplatkové povinnosti (v řízení o ukončení studia žalobkyně nebylo možno seznat jakékoli průtahy). Není ani rozhodné, že ode dne 22. 1. 2021, kdy žalobkyně neúspěšně absolvovala poslední pokus ústní části státní závěrečné zkoušky, bylo zřejmé, že nemůže nadále plnit své studentské povinnosti.
43. Soud rovněž nemůže přisvědčit námitce žalobkyně, že v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí již nebyla ani formálně studentkou vysoké školy. Tato skutečnost není pro stanovení poplatku za studium zásadní, na rozdíl od skutečnosti, zda byla studentkou vysoké školy k rozhodnému dni, tj. k 8. 4. 2021. Ustanovení § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách je konstruováno tak, že povinnost hradit poplatek vzniká za „započaté období“ studia, tedy prospektivně do budoucna. Podmínkou pro to, aby mohl být vysokou školou poplatek spojený se studiem stanoven, je toliko zjištění, že student ve studijním programu studoval déle, než je standardní doba studia zvětšená o jeden rok v příslušném studijním programu, a že je studentem ke dni vzniku poplatkové povinnosti. Zákon však nikterak neuvádí, že by škola byla oprávněna rozhodnout o stanovení poplatku za studium pouze tehdy, pokud je dotčená osoba stále studentem. Vysoká škola tedy může pravomocně stanovit poplatek za studium podle § 58 odst. 3 zákona o vysokých školách i v době, kdy studentu již bylo studium ukončeno (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 12. 11. 2019, č. j. 14 A 91/2018-27).
44. Žalobkyně konečně zpochybňuje posouzení její žádosti o prominutí poplatku.
45. Podle § 58 odst. 7 věty druhé zákona o vysokých školách rektor může v rámci rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o vyměření poplatku spojeného se studiem vyměřený poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti s přihlédnutím

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

zejména ke studijním výsledkům a sociální situaci studenta podle zásad uvedených ve statutu veřejné vysoké školy.

46. Podle čl. 3 odst. 5 Přílohy č. 2 Statutu Univerzity Karlovy platného v rozhodné době může v odvolacím řízení rektor poplatek snížit, prominout nebo odložit termín jeho splatnosti. Podrobnosti stanoví opatření rektora. Důvody pro snížení, prominutí nebo odložení splatnosti jsou zejména:
- a) vynikající studijní, vědecké nebo další tvůrčí výsledky, dosažené v rámci studia, v němž bylo vydáno rozhodnutí o vyměření poplatku,
 - b) absolvování studijního pobytu organizovaného nebo zajištěného prostřednictvím fakulty anebo univerzity na jiné vysoké škole v zahraničí,
 - c) tíživá sociální situace nebo jiné vážné důvody,
 - d) jiný důvod hodný zvláštního zřetele.
47. Žalobkyně v odvolacím řízení žádala o prominutí poplatku z důvodu těhotenství s odkazem na čl. 3 odst. 5 písm. d) přílohy č. 2 Statutu (jiný důvod hodný zvláštního zřetele). V žalobě vedle těhotenství odkázala rovněž na tehdy souběžně probíhající řízení o ukončení jejího studia. Ani jeden z těchto důvodů však soud nepovažuje za relevantní.
48. Soud předně zdůrazňuje, že rektor musí náležitě posoudit a vypořádat argumenty studenta, který žádá o prominutí poplatku. V daném případě tedy bylo povinností Rektora zdůvodnit, proč těhotenství žalobkyně není důvod hodný zvláštního zřetele. Rektor takto postupoval a v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl jiné ilustrační případy, u nichž poplatek z důvodu hodných zvláštního zřetele promíjí, čímž tyto jiné případy odlišil od situace žalobkyně (viz též výše).
49. K hodnocení zákonnosti úvah Rektora soud předesílá, že rektor vysoké školy má ve svých úvahách o prominutí poplatku širokou možnost správního uvážení, neboť zákon ani Statut nepřikazují, aby v určitých případech stanovený poplatek snížil či prominul, nýbrž stanoví, že rektor tak může učinit. Jestliže je rozhodnutí rektora předvídatelné a je v souladu s jeho rozhodovací praxí, není na místě, aby soud jeho úvahy přehodnocoval. Neboli pokud je úvaha rektora o snížení poplatku za studium přezkoumatelná, aby bylo možno eliminovat riziko případné svévole při rozhodování, má soud omezenou možnost zásahu do jeho diskrečního oprávnění. V opačném případě by soud nepřipustně zasahoval do vysokoškolské samosprávy.
50. Jakkoli se tedy žalobkyně domnívá, že její těhotenství představovalo důvod hodný zvláštního zřetele pro prominutí poplatku, bylo plně v pravomoci Rektora tento argument posoudit a vyhodnotit. A soud se s jeho úvahou ztotožňuje. Soud nepopírá, že těhotenství s sebou přináší zvýšené finanční i jiné nároky na budoucí rodičku, nejedná se však, na rozdíl od narození dítěte, o natolik zásadní (z hlediska placení vysokoškolských poplatků) skutečnost, aby již sama o sobě svědčila důvodnosti prominutí poplatku. A nadto žalobkyně v odvolání ani v žalobě neuvedla žádné konkrétní důvody, pro které bylo na místě její těhotenství hodnotit jako důvod zvláštního zřetele (například rizikový průběh těhotenství, nastalé zdravotní obtíže, nutnost zajištění odpovídajícího zázemí pro budoucí rodinu apod.). Jestliže žalobkyně pouze obecně poukazovala na svou graviditu, nemá soud důvod zasahovat do správní úvahy Rektora, že se nejedná o důvod hodný zvláštního zřetele pro prominutí poplatku.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

51. Soud také míní, že důvod hodný zvláštního zřetele nepředstavuje tehdy probíhající řízení o ukončení studia žalobkyně. Jak konstatoval kasační soud, „žalobkyně mohla dané studium ze své vlastní vůle ukončit zanecháním studia ve smyslu § 56 odst. 1 písm. a) zákona o vysokých školách tak, aby ke dni 8. 4. 2021 již nebyla studentkou stěžovatelky. Jestliže tak neučinila a domáhala se dalšího pokračování ve studiu, měla jí být stanovena poplatková povinnost.“ Pokračování řízení o ukončení studia žalobkyně bylo tedy základním předpokladem pro samotné stanovení poplatku a není na místě, aby bylo okolností, pro kterou by bylo možno uvažovat o snížení či prominutí stanoveného poplatku. Žalobkyně na základě svého vlastního rozhodnutí nadále zůstávala studentkou žalované, přičemž takto musela být srozuměna se skutečností, že na ní mohou dopadat povinnosti studenta, a to včetně poplatkové povinnosti za delší studium. Soud nepřehlédl, že v závěru prvního rozsudku vyslovil, že by se mohlo jednat o důvod hodný zvláštního zřetele, tuto úvahu však soud učinil pouze okrajem a bez bližšího odůvodnění, kdy ani kasační soud tuto úvahu nikterak neposuzoval. Proto nebylo vyloučeno, aby nyní soud svá předchozí konstatování, která byla vyřknuta bez podrobnější argumentace, korigoval.

IX. Závěr

52. Žalobkyně tedy se svými námitkami neuspěla. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž by byl soud povinen přihlížet z úřední povinnosti, soud žalobu zamítl jako nedůvodnou.
53. O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního. Žalobkyně neměla ve věci úspěch a žalované v řízení o žalobě nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.
54. Po zrušení věci byl městský soud povinen rozhodnout rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti vedené u Nejvyššího správního soudu (srov. ustanovení § 110 odst. 3 věta třetí s. ř. s.). Žalovaná jako stěžovatelka byla v tomto řízení procesně úspěšná, od placení soudních poplatků je však osvobozena podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích; nevznikly jí tedy žádné náklady spojené s placením soudního poplatku za kasační stížnost. Současně městský soud neshledal, že by žalované vznikly náklady přesahující rámec její běžné administrativní činnosti. Náhradu nákladů za řízení o kasační stížnosti proto žalované nepřiznal. Žalobkyně v řízení o kasační stížnosti neměla úspěch, právo na náhradu nákladů řízení proto nemá.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost je nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 19. dubna 2023

JUDr. PhDr. Štěpán Výborný, Ph.D., v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.